การใช้ระบบดับเพลิงร่วมกันของหลายนิติบุคคล ซึ่งประกอบกิจการโรงงานอยู่บริเวณใกล้เคียงกัน เป็นการขัดต่อกฎหมายหรือไม่

ข้อหารือ การปฏิบัติตามกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับการป้องกันและระงับอัคคีภัย พ.ศ. ๒๕๕๕

หน่วยงานที่หารือ หน่วยงานของรัฐ

หน่วยงานตอบข้อหารือ กองความปลอดภัยแรงงาน

ประเด็นข้อหารือ

หน่วยงานของรัฐขอหารือในประเด็นดังต่อไปนี้

๑. การที่ผู้ประกอบกิจการโรงงานต่างนิติบุคคลกัน แต่พื้นที่โรงงานตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียงกันใช้ระบบดับเพลิง เช่น เครื่องสูบน้ำดับเพลิง ท่อส่งน้ำดับเพลิง รวมทั้งน้ำสำรองเพื่อการดับเพลิงร่วมกัน เป็นการขัดต่อ กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัยอาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับการป้องกันและระงับอัคคีภัย พ.ศ.๒๕๕๕ หมวด ๓ การดับเพลิง ข้อ ๑๒ หรือไม่

๒. การที่นิติบุคคลนายจ้างขอรับบริการจากนิติบุคคลนายจ้างอื่นที่เป็นผู้ให้บริการระบบดับเพลิง โดยมิได้จัดให้มี เครื่องสูบน้ำดับเพลิง ท่อส่งน้ำดับเพลิง เป็นของตนเองสามารถทำได้หรือไม่ อย่างไร

ข้อกฎหมาย

ตามข้อหารือมีข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง คือ

๑. พระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. ๒๕๕๔

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“สถานประกอบกิจการ” หมายความว่า หน่วยงานแต่ละแห่งของนายจ้างที่มีลูกจ้างทำงานอยู่ในหน่วยงาน

ฯลฯ

มาตรา ๑๘ ในกรณีที่สถานที่ใดมีสถานประกอบกิจการหลายแห่ง ให้นายจ้างทุกรายของสถานประกอบกิจการในสถานที่นั้น มีหน้าที่ร่วมกันดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ลูกจ้างซึ่งทำงานในสถานประกอบกิจการตามวรรคหนึ่ง รวมทั้งลูกจ้างซึ่งทำงานในสถานประกอบกิจการอื่นที่ไม่ใช่ของนายจ้าง ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์เกี่ยวกับความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานซึ่งใช้ในสถานประกอบกิจการนั้นด้วย

๒. กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับการป้องกันและระงับอัคคีภัย พ.ศ. ๒๕๕๕

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๒ ให้นายจ้างจัดให้มีระบบป้องกันและระงับอัคคีภัยในสถานประกอบกิจการตามกฎกระทรวงนี้ และต้องดูแลระบบป้องกันและระงับอัคคีภัยให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย

ฯลฯ

ข้อ ๕ อาคารที่มีสถานประกอบกิจการหลายแห่งตั้งอยู่รวมกัน ให้นายจ้างทุกรายของสถานประกอบกิจการในอาคารนั้นมีหน้าที่ร่วมกันในการจัดให้มีระบบป้องกันและระงับอัคคีภัย รวมทั้งแผนป้องกันและระงับอัคคีภัยด้วย

ฯลฯ

หมวด ๓

การดับเพลิง

ข้อ ๑๒ ให้นายจ้างจัดให้มีระบบน้ำดับเพลิงและอุปกรณ์ประกอบเพื่อใช้ในการดับเพลิงที่สามารถดับเพลิงขั้นต้นได้อย่างเพียงพอในทุกส่วนของอาคาร อย่างน้อยให้ประกอบด้วย

(๑) ในกรณีที่ไม่มีท่อน้ำดับเพลิงของทางราชการในบริเวณที่สถานประกอบกิจการตั้งอยู่หรือมีแต่ปริมาณน้ำไม่เพียงพอ ให้จัดเตรียมน้ำสำรองไว้ใช้ในการดับเพลิงโดยต้องมีอัตราส่วนปริมาณน้ำที่สำรองต่อพื้นที่อาคารตามที่กำหนดไว้ในตารางที่ ๑ ท้ายกฎกระทรวงนี้ สำหรับกรณีที่นายจ้างมีอาคารหลายหลังตั้งอยู่ในบริเวณเดียวกัน อาจจัดเตรียมน้ำสำรองไว้ในปริมาณที่ใช้กับอาคารที่มีพื้นที่มากที่สุดเพียงหลังเดียวก็ได้

(๒) ระบบการส่งน้ำ ที่เก็บกักน้ำ เครื่องสูบน้ำดับเพลิง และการติดตั้ง จะต้องได้รับการตรวจสอบและรับรองจากวิศวกรตามกฎหมายว่าด้วยวิศวกร และต้องมีการป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายจากเพลิงไหม้ยานพาหนะ หรือสิ่งอื่น

ฯลฯ

<u>ตอบข้อหารือ</u> จากการพิจารณาตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏประกอบข้อกฎหมาย หน่วยงานตอบข้อหารือเห็นว่า

๑. พระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. ๒๕๕๔ มาตรา ๑๘ บัญญัติไว้ว่าในกรณีที่สถานที่ใดมีสถานประกอบกิจการหลายแห่ง ให้นายจ้างทุกรายของสถานประกอบกิจการในสถานที่นั้น มีหน้าที่ร่วมกันดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัยอาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับการป้องกันและระงับอัคคีภัย พ.ศ. ๒๕๕๕ ข้อ ๑๒ กำหนดให้นายจ้างต้องจัดให้มีระบบน้ำดับเพลิงและอุปกรณ์ประกอบเพื่อใช้ในการดับเพลิงที่สามารถดับเพลิงขั้นต้นได้อย่างเพียงพอในทุกส่วนของอาคาร และในกรณีที่ไม่มีท่อน้ำดับเพลิงของทางราชการในบริเวณที่สถานประกอบกิจการตั้งอยู่หรือมีแต่ปริมาณน้ำไม่เพียงพอให้จัดเตรียมน้ำสำรองไว้ใช้ในการดับเพลิง โดยต้องมีอัตราส่วนปริมาณน้ำที่สำรองต่อพื้นที่อาคารตามที่กำหนดไว้ในตารางที่ ๑ ท้ายกฎกระทรวงนี้ โดยระบบการส่งน้ำ ที่เก็บกักน้ำ เครื่องสูบน้ำดับเพลิง และการติดตั้ง จะต้องได้รับการตรวจสอบและรับรองจากวิศวกรตามกฎหมายว่าด้วยวิศวกร ดังนั้น การที่ผู้ประกอบกิจการโรงงานต่างนิติบุคคลกัน จึงถือเป็นสถานประกอบกิจการคนละแห่ง สำหรับการพิจารณาว่าเป็นกรณีที่สถานที่ใดมีสถานประกอบกิจการหลายแห่ง ให้นายจ้างทุกรายของสถานประกอบกิจการในสถานที่นั้น มีหน้าที่ร่วมกันดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ตามมาตรา ๑๘ หรือไม่นั้น ต้องพิจารณาจากสถานที่นั้นมีพื้นที่ที่ต่อเนื่องกันและมีการกำหนดขอบเขตที่ชัดเจน เช่น สถานประกอบกิจการที่อยู่ในรั้วเดียวกันหรือเขตก่อสร้างเดียวกันหรือไม่ ดังนั้น การที่ผู้ประกอบกิจการโรงงานต่างนิติบุคคลกัน จึงถือเป็นสถานประกอบกิจการคนละแห่ง แต่มีพื้นที่โรงงานตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียงกัน หากเป็นสถานประกอบกิจการที่อยู่ในรั้วเดียวกัน จึงอาจถือเป็นกรณีที่สถานที่ที่มีสถานประกอบกิจการ

หลายแห่ง นายจ้างทุกรายของสถานประกอบกิจการในสถานที่นั้น ได้ร่วมกันดำเนินการจัดให้มีระบบน้ำดับเพลิงและอุปกรณ์ประกอบเพื่อใช้ในการดับเพลิงที่สามารถดับเพลิงขั้นต้นตามข้อ ๑๒ ของกฎกระทรวงฯ ทั้งนี้ถ้าน้ำสำรองที่จัดให้มีไว้ใช้ในการดับเพลิงมีอัตราส่วนปริมาณน้ำที่สำรองต่อพื้นที่อาคารตามที่กำหนดไว้ในตารางที่ ๑ ท้ายกฎกระทรวงตามข้อ ๑๒ (๑) ของกฎกระทรวงฯ มีข้อต่อท่อรับน้ำดับเพลิงเข้าอาคารและข้อต่อส่งน้ำภายในอาคารที่เป็นระบบเดียวกับที่ใช้ในหน่วยดับเพลิงของทางราชการในท้องถิ่น หรือมีอุปกรณ์ที่จะช่วยสวมระหว่างข้อต่อที่ใช้กับหน่วยดับเพลิงของทางราชการในท้องถิ่นนั้น และอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ดี มีการติดตั้งสิ่งป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากยานพาหนะหรือสิ่งอื่น มีข้อต่อสายส่งน้ำดับเพลิงและหัวฉีดดับเพลิงที่เป็นระบบเดียวกับที่ใช้ในหน่วยดับเพลิงของทางราชการในท้องถิ่นนั้น ซึ่งสามารถต่อเข้าด้วยกันได้หรือมีอุปกรณ์ที่จะช่วยสวมระหว่างข้อต่อหรือหัวฉีดดับเพลิงดังกล่าว และมีสายส่งน้ำดับเพลิงที่มีความยาวหรือต่อกันให้มีความยาวเพียงพอที่จะควบคุมบริเวณที่เกิดเพลิงไหม้ได้ ระบบการส่งน้ำ ที่เก็บกักน้ำ เครื่องสูบน้ำดับเพลิง และการติดตั้งได้รับการตรวจสอบและรับรองจากวิศวกรตามกฎหมายว่าด้วยวิศวกรตามข้อ ๑๒ (๒) ของกฎกระทรวงฯ ก็ถือได้ว่าได้เป็นการปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด

๒. กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับการป้องกันและระงับอัคคีภัย พ.ศ. ๒๕๕๕ ข้อ ๒ กำหนดให้นายจ้างจัดให้มีระบบป้องกันและระงับอัคคีภัยในสถานประกอบกิจการ ตามกฎกระทรวงนี้ และต้องดูแลระบบป้องกันและระงับอัคคีภัยให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นายจ้างจัดให้มีระบบป้องกันและระงับอัคคีภัย ซึ่งหมายความรวมถึงระบบน้ำดับเพลิงและอุปกรณ์ประกอบ ตามข้อ ๑๒ ของกฎกระทรวงเพื่อใช้ในการดับเพลิงในสถานประกอบกิจการ ซึ่งในการจัดให้มีระบบดังกล่าว อาจพิจารณาจากลักษณะสถานประกอบการ เช่น กรณีเป็นสถานประกอบกิจการเดี่ยว นายจ้างต้องจัดให้มีระบบป้องกันและระงับอัคคีภัยของตนเอง กรณีเป็นอาคารเช่าที่มีสถานประกอบกิจการหลายแห่งตั้งอยู่รวมกัน นายจ้างทุกรายของสถานประกอบกิจการในอาคารนั้นมีหน้าที่ร่วมกันในการจัดให้มีระบบป้องกันและระงับอัคคีภัย ซึ่งในทางปฏิบัติระบบป้องกันและระงับอัคคีภัยจะเป็นของเจ้าของอาคาร โดยนายจ้างของสถานประกอบกิจการผู้เช่าในอาคารนั้น เป็นผู้เสียค่าบริการส่วนกลาง และกรณีเป็นสถานที่ที่มีหลายสถานประกอบกิจการตั้งอยู่รวมกัน นายจ้างทุกรายของสถานประกอบกิจการในสถานที่นั้นหน้าที่ร่วมกันในการจัดให้มีระบบป้องกันและระงับอัคคีภัย ดังนั้นนายจ้างของสถานประกอบกิจการในสถานที่นั้น อาจให้นายจ้างของสถานประกอบกิจการที่อยู่ในสถานที่เดียวกันเป็นผู้จัดให้มีระบบน้ำดับเพลิงและอุปกรณ์ประกอบตามข้อ ๑๒ ของกฎกระทรวงเพื่อใช้ในการดับเพลิงในสถานประกอบกิจการ โดยเสียค่าบริการให้ แต่ทั้งนี้ระบบน้ำดับเพลิงและอุปกรณ์ประกอบต้องสามารถดับเพลิงขั้นต้นได้อย่างเพียงพอในทุกส่วนของอาคาร สายส่งน้ำดับเพลิงต้องมีความยาวหรือต่อกันให้มีความยาวเพียงพอที่จะควบคุมบริเวณที่เกิดเพลิงไหม้ได้

หมายเหตุ อ้างอิงหนังสือกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานที่ รง ๐๕๐๔/ ๒๖๗๕ ลงวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๐

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ กลุ่มงานมาตรฐานความปลอดภัยในการทำงาน
กองความปลอดภัยแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน (ส่วนแยกตลิ่งชัน)
๑๘ ถนนบรมราชชนนี แขวงฉิมพลี เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๔๔๘ ๘๓๓๘, ๐ ๒๔๔๘ ๙๑๒๘-๓๙